

ΥΛΙΚΟ

Οι μεταβάσεις στη ζωή μας (Από το βιβλίο ΣΕΠ Γ' Γυμνασίου)

Σε όλη μας τη ζωή περνάμε διάφορες φάσεις μετάβασης. **Μετάβαση** είναι το «πέραςμα» από μια γνωστή κατάσταση σε μια άλλη, άγνωστη σε μας. Οι μεταβάσεις μπορεί να αφορούν την προσωπική, εκπαιδευτική, κοινωνική ή επαγγελματική μας ζωή, όπως π.χ. είναι η μετάβαση από το Δημοτικό σχολείο στο Γυμνάσιο, η μετεγκατάσταση σε άλλη πόλη ή χώρα, η μετάβαση από την παιδική στην εφηβική ηλικία, η μετάβαση από το σχολείο στην αγορά εργασίας κτλ. Τα συναισθήματα που συνήθως συνοδεύουν τις διάφορες καταστάσεις μετάβασης μπορεί να ποικίλλουν ανάλογα με την προσωπικότητα του ατόμου, το είδος της μετάβασης, τις προηγούμενες εμπειρίες του ατόμου κτλ. Επίσης, τα συναισθήματα που νιώθει κανείς μπροστά στην αλλαγή μπορεί να διαφοροποιούνται ανάλογα με το αν η μετάβαση ήταν ανεπιθύμητη ή αν την επιδίωκε το άτομο, π.χ. αλλαγή κατοικίας. Για να διανύει κανείς με σύνεση και ωριμότητα τα διάφορα μεταβατικά στάδια στις σπουδές, στην εργασία, στην προσωπική του ζωή είναι σκόπιμο να είναι κατάλληλα προετοιμασμένος για αυτά και να έχει αναπτύξει κάποιες δεξιότητες όπως αυτές της ευελιξίας, της λήψης αποφάσεων, της αναζήτησης και της κριτικής ανάγνωσης των πληροφοριών κ.ά. (στην ενότητα της αυτογνωσίας θα δούμε πιο αναλυτικά τις δεξιότητες). Κατάλληλη προετοιμασία για τις διάφορες αλλαγές σημαίνει, πάνω από όλα, «γνωρίζω και κατανοώ όσα συμβαίνουν γύρω μου και μέσα μου» υιοθετώντας μια κριτική στάση, ώστε να μην προσαρμόζομαι παθητικά και άκριτα στις διάφορες καταστάσεις, αλλά να τις διερευνώ και να δράω έτσι ώστε να τις μεταβάλλω ανάλογα με τις ανάγκες και τους στόχους μου. Μόνον έτσι οι διάφορες μεταβάσεις μετατρέπονται σε ευκαιρίες για προσωπική ανάπτυξη, εξέλιξη και, συνακόλουθα, για κοινωνική πρόοδο.

Η οικογένεια, το σχολείο αλλά και άλλοι φορείς (π.χ. Υπ.Ε.Π.Θ., ΟΑΕΔ, Τοπική Αυτοδιοίκηση) οφείλουν να υποστηρίζουν (με κατάλληλη διαπαιδαγώγηση, με θέσπιση νόμων, με παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών κτλ.) τα νέα άτομα στις διάφορες κρίσιμες φάσεις μετάβασης.

Το πρόγραμμα

Το πρόγραμμα που προτείνεται υλοποιήθηκε πιλοτικά σε έξι τμήματα της ΣΤ' τάξης, κατά τη σχολική χρονιά 2013-14 και υποστηρίχθηκε από τα γυμνάσια που υποδέχονται τα τμήματα αυτά, προκειμένου να αμβλυνθούν τα οποιαδήποτε προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μαθητές και μαθήτριες με την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς στο γυμνάσιο. Κατά το σχολικό έτος 2014-15 το πρόγραμμα διευρύνθηκε και συμπεριέλαβε όλα τα Δημοτικά σχολεία της Π.Ε. Κιλκίς και τα Γυμνάσια υποδοχής. Ήταν μια συνεργασία του Κέντρου Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΚΕΣΥΠ) Κιλκίς με τα γραφεία Σχολικών Συμβούλων της Α/θμιας και Α/θμιας Εκπαίδευσης της Π.Ε. Κιλκίς.

Οι στόχοι του προγράμματος αφορούν στην

- ενημέρωση των μαθητών και μαθητριών της τελευταίας τάξης του δημοτικού σχολείου ως προς τις αντικειμενικές διαφορές από την μια βαθμίδα εκπαίδευσης στην άλλη για την καλύτερη προσαρμογή τους στο νέο σχολείο
- ενίσχυση της αυτοεκτίμησης για την αμβλυνση των συναισθημάτων φόβου

- και ανασφάλειας που πιθανά προκύπτουν από την μετάβαση
- συμβολή στην ομαλή μετάβαση των μαθητών/μαθητριών από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο ώστε να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες και δεξιότητες τους
- ευαισθητοποίηση των μαθητών/μαθητριών για την αύξηση των προσδοκιών τους για το Γυμνάσιο.
- ευαισθητοποίηση των μαθητών/μαθητριών του γυμνασίου προς τους νεοεισερχόμενους μαθητές
- μείωση φαινομένου ενδοσχολικής βίας στους μαθητές της Α' γυμνασίου

Στο σχεδιασμό του υλικού για τη Στ τάξη των δημοτικών σχολείων δόθηκε έμφαση στην ενίσχυση της αυτογνωσίας και αυτοεκτίμησης. Συνοδεύεται δε από ερωτηματολόγιο πριν και μετά την υλοποίηση των δράσεων και δραστηριοτήτων.

Η επίσκεψη στο Γυμνάσιο οργανώθηκε από τα Δημοτικά σχολεία σε συνεργασία με το Γυμνάσιο υποδοχής και το πρόγραμμά της διαφοροποιήθηκε από σχολείο σε σχολείο. Τα κοινά χαρακτηριστικά είναι η υποδοχή των μαθητών/μαθητριών από ομάδα μαθητών του γυμνασίου. Η παρουσίαση του Γυμνασίου με έμφαση τόσο στη λειτουργία και τους κανονισμούς όσο και στο διαφορετικό πρόγραμμα και υποχρεώσεις. Ξενάγηση στους χώρους. Συζήτηση μεταξύ των μαθητών/μαθητριών των δύο σχολείων και των εκπαιδευτικών τους, όπου και απαντιούνται οι ερωτήσεις και απορίες.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ανακαλύπτω τον εαυτό μου (Από το βιβλίο ΣΕΠ Γ' Γυμνασίου, σελ. 48)

Πρόκειται για ένα παιχνίδι αυτογνωσίας το οποίο θα σας δώσει την ευκαιρία στους μαθητές και μαθήτριες να διαπιστώσουν τη μοναδικότητα τόσο του εαυτού τους όσο και των άλλων.

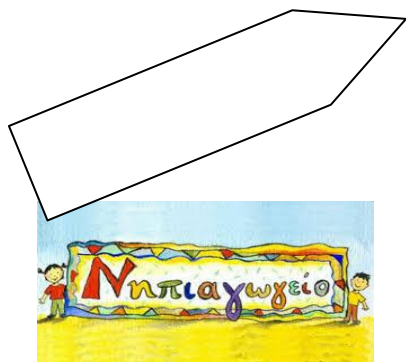
Παρακάτω φαίνονται 36 «κάρτες» με ανολοκλήρωτες φράσεις. Μοιράστε όλες τις «κάρτες» μεταξύ σας κυκλικά αφού φωτοτυπήσετε τη σελίδα και κόψετε τις «κάρτες». Ένας από όλους παίρνει την πρώτη (συνήθως ο δάσκαλος/δασκάλα), εκείνος που κάθεται δίπλα του τη δεύτερη κ.ο.κ. Μόλις πάρετε όλοι όσοι βρίσκεστε στην ομάδα από μια ερώτηση, συνεχίστε δίνοντας σε αυτόν που άρχισε πρώτος την επόμενη ερώτηση, στο δεύτερο τη μεθεπόμενη κτλ. μέχρι να εξαντληθούν όλες οι ερωτήσεις. Καθένας απαντά στις ερωτήσεις που του έτυχαν. Κάθε μέλος της ομάδας δίνει τη δική του αυθόρμητη απάντηση (που μπορεί να είναι αστεία, αληθινή, πρωτότυπη, συναισθηματική ...). Δεν υπάρχουν σωστές ή λανθασμένες απαντήσεις, αλλά προσωπικές απαντήσεις.

Σημ. Οι ανολοκλήρωτες φράσεις αφορούν γενικά τη ζωή και τα ενδιαφέροντα των παιδιών ή μπορεί να αφορούν τις αντιλήψεις τους για το Γυμνάσιο επιλέγοντας τις κατάλληλες «κάρτες».

Πιστεύω ότι ...	Ελπίζω ότι ...	Χαίρομαι που ...
Ευχαριστήθηκα ...	Θα ήθελα να ...	Περιμένω να ...
Είμαι καλός/ή σε ...	Θαυμάζω περισσότερο ...	Η ασχολία που μου αρέσει περισσότερο είναι ...
Η μουσική που μου αρέσει είναι ...	Δε μου αρέσει ...	Το καλύτερο πράγμα που μου συνέβη ήταν ...
Δε νιώθω σίγουρος/η όταν ...	Είναι σπουδαίο για μένα ...	Πάντα θα ήθελα να ...
Νομίζω ότι ...	Αναρωτιέμαι αν ...	Νιώθω άβολα όταν ...
Το πιο ωραίο μέρος για μένα είναι ...	Το αγαπημένο μου φαγητό είναι ...	Το αγαπημένο μου χρώμα είναι ...
Η αγαπημένη μου δραστηριότητα είναι ...	Η πιο ωραία ώρα της ημέρας για μένα είναι ...	Μου αρέσει ...
Αυτό που εκτιμώ περισσότερο σε ένα φίλο είναι ...	Κάτι στο οποίο τα καταφέρνω πραγματικά είναι ...	Αυτό που θα ήθελα να αλλάξω στη ζωή μου είναι...
Νιώθω σπουδαίος/α, όταν ...	Θυμώνω όταν ...	Είμαι ...
Φοβάμαι να ...	Έχω πετύχει ...	Δουλεύω καλύτερα όταν ...
Το βρίσκω δύσκολο να ...	Ξεκουράζομαι όταν ...	Μπορώ ...

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Σχεδίασε ένα δρόμο που ξεκινά από τη νηπιακή σου ηλικία.
Πάνω σε αυτό το δρόμο ζωγράφισε ή γράψε πού οδηγεί και που μπορεί να φτάσει.
Πάνω σε αυτό το δρόμο ζωγράφισε ή γράψε τις πιο σημαντικές στιγμές (που υπήρξαν και νομίζεις ότι θα υπάρξουν)

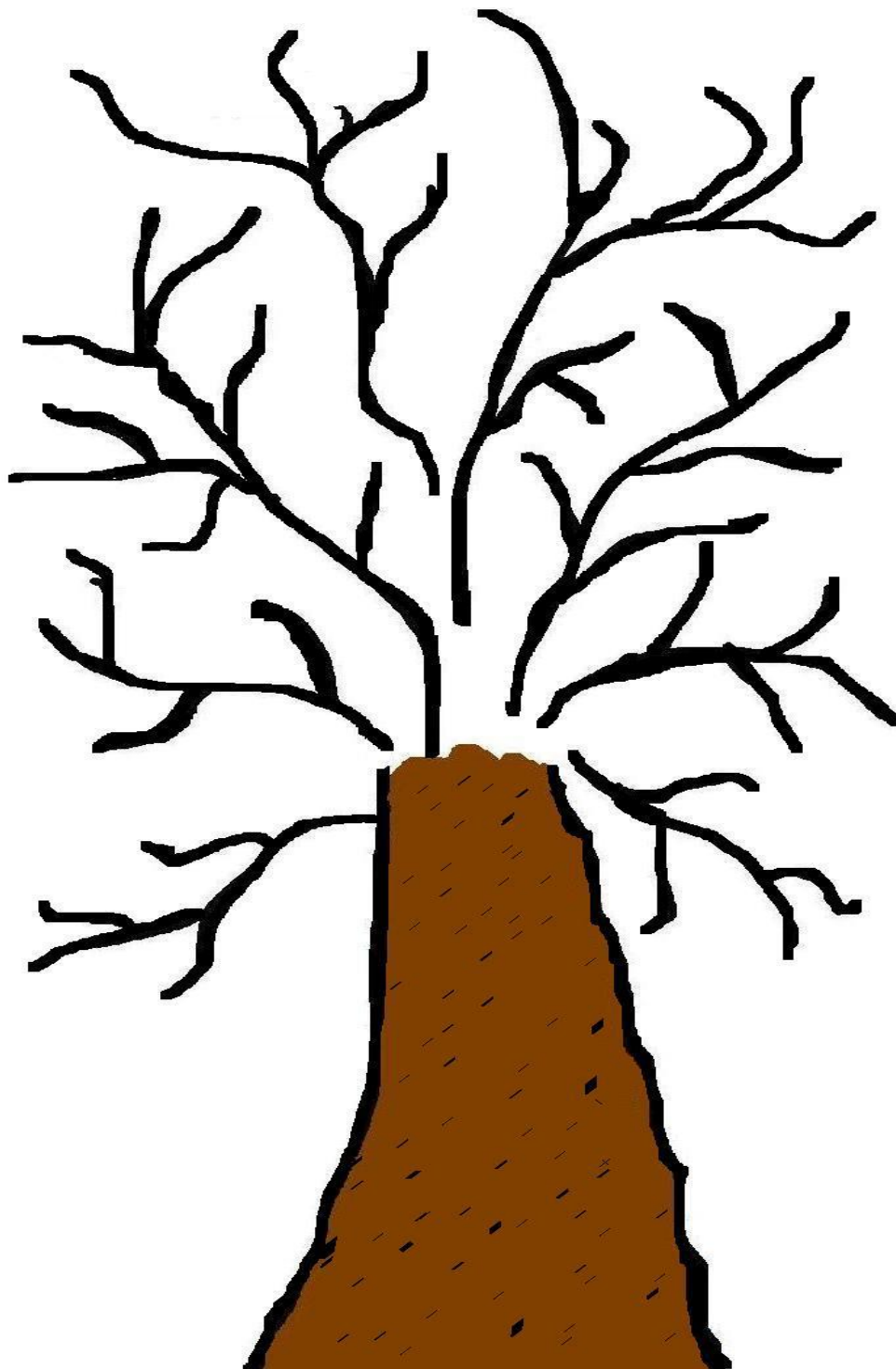
ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΟΥ

Αυτό το δέντρο έχει το όνομά σου.

Σχεδίασε και κόψε φύλλα για να του δώσεις ζωή.

Σε κάθε φύλλο γράψε με χρώμα κάτι για σένα. Κάποια χαρακτηριστικά σου, ικανότητες που έχεις, κάτι που σου αρέσει αλλά και ότι σε ενοχλεί.

Τοποθέτησε τα φύλλα πάνω στο δέντρο.

ΤΙ ΞΕΡΩ ΓΙΑ ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

1. Καταιγισμός ιδεών, κατηγοριοποίηση των απαντήσεων.
2. Σε ομάδες: δίνω απαντήσεις και συζητώ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Δημιουργία ερωτηματολογίου από τους μαθητές του δημοτικού σχολείου κατά τη διάρκεια του προγράμματος. Κάθε μαθητής/μαθήτρια καταγράφει τις δικές του/της ερωτήσεις και αφού διαβαστούν όλες επιλέγονται οι επικρατέστερες και πιο συχνές. Το ερωτηματολόγιο μπορεί να απαντηθεί από μαθητές/μαθήτριες του Γυμνασίου.

Η ΞΕΝΑΓΗΣΗ – ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Οι παλάμες: δραστηριότητα σε ζευγάρια, ένα παιδί δημοτικού και ένα παιδί γυμνασίου, σε λευκό χαρτί χωρισμένο στη μέση, σχεδιάζουν την παλάμη τους. Στη συνέχεια σημειώνουν ότι θεωρούν σημαντικό για τον εαυτό τους, μια φράση σε κάθε δάχτυλο. Παρουσιάζουν ό ένας/μία τον άλλο/η. Αμέσως μετά, τα παιδιά του Γυμνασίου τραγούδησαν ένα πολύ γνωστό ελληνικό τραγούδι, προσθέτοντας στο τέλος και δικούς τους στίχους που αφορούσαν τους μαθητές της έκτης τάξης που βρίσκονταν εκεί. Αυτό ήταν κάτι πολύ όμορφο και μας έκανε να νιώσουμε ακόμα πιο οικεία και άνετα. (Γυμνάσιο Χέρσου)

Το τραγούδι του γυμνασίου: η ομάδα του Γυμνασίου διασκεύασε γνωστό τραγούδι σε τραγούδι καλωσορίσματος με ανάλογους στίχους. (Γυμνάσιο Χέρσου)

Τα άγνωστα μαθήματα: αναφορά από τον καθηγητή του μαθήματος της τεχνολογίας/και βιολογίας. Ξενάγηση στην έκθεση κατασκευών.

Βιωματικές δράσεις: δραστηριότητες από τις βιωματικές δράσεις του Γυμνασίου. Προβολή βίντεο.

Σταυρόλεξο – Αρκτικόλεξο: με θέμα το γυμνάσιο.

Συνέντευξη: με το/η διευθυντή/τρια του σχολείου ο/η οποίος/α απάντησε σε ερωτηματολόγιο. Αυτό δημιουργείται από τους μαθητές του δημοτικού σχολείου κατά τη διάρκεια του προγράμματος καθώς κάθε μαθητής/μαθήτρια καταγράφει τις δικές του/της ερωτήσεις και αφού διαβαστούν όλες επιλέγονται οι επικρατέστερες και πιο συχνές.

Τι περιμένω από το γυμνάσιο - τι να περιμένω από το γυμνάσιο: ανοιχτή συζήτηση ανάμεσα στους μαθητές/μαθήτριες των δυο σχολείων, για την εμπειρία τους από το Γυμνάσιο.

Σε Ομάδες: **Ποια επαγγέλματα σας έρχονται στο νου βλέποντας τις εικόνες;**
 Καταγράψτε όσα περισσότερα μπορείτε.

Πως θα φτάσετε σε αυτά;

Χρειάζονται σπουδές;

Διάλεξε τρία (3) επαγγέλματα που σου φαίνονται ενδιαφέροντα και σημείωσέ τα στον πίνακα που ακολουθεί. Στις διπλανές στήλες γράψε γιατί σου αρέσουν και πως θα φτάσεις σε αυτά.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΜΟΥ ΑΡΕΣΕΙ ΓΙΑΤΙ	ΘΑ ΦΤΑΣΩ ΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΥΤΟ ΑΦΟΥ.....

Ενδιαφέρουσες έρευνες αναρτημένες στο διαδίκτυο:

Σίσκος και Παπαϊωάννου, (2007). Μεταβολές στην αυτοεκτίμηση των μαθητών λόγω της μετάβασης από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο. Μέντορας τεύχος 10. <http://www.pi-schools.gr/publications/mentor/>

Evangelou, M., Taggart, B., Sylva, K., Melhuish, E., Sammons P. & Siraj-Blatchford, I. (2008). What Makes a Successful Transition from Primary to Secondary School? Institute of Education, University of London. http://www.ioe.ac.uk/successful_transition_from_primary_to_secondary_report.pdf

Για τη μετάβαση

Οι μεταβάσεις στη ζωή μας

(Από το βιβλίο ΣΕΠ Γ' Γυμνασίου, σελ. 10)

Από τον κόσμο του σχολείου και τον κόσμο της εργασίας (Από το βιβλίο ΣΕΠ Γ' Γυμνασίου, σελ. 54, 55)

<http://ebooks.edu.gr/2013/course-main.php/?course=DSGYM-C111>

Πληροφοριακό υλικό για το Γυμνάσιο στο:

Ερωτήσεις που θα ήθελα να κάνω για το γυμνάσιο, με τις απαντήσεις τους

Επιμέλεια: Κωτούλας Βασίλης

Καρδίτσα, 2010

<http://dipe.kar.sch.gr/grss/autosch/joomla15/images/metabasi.pdf>